

Forskjel skal findes, indrømmer jeg er vanskeligt, og at forsøge paa at gjøre det i et ethvert enkelt Tilfælde, kan være forbundet med Besvær; men jeg troer dog, at det lader sig gjøre, og jeg skulde ønske, at det første Forsøg, man greb til, var at udnævne een eller flere Commisstoner, som reiste fra eet Sted til et andet, og traadte mellem ikke alene som Taxatorer, eller om man vil, slet ikke som Taxatorer, men som Mæglande, for at forsøge, om der ikke skulde være en fælles Overenskomst mulig, som bestemte de Værdier, hvorom der saaledes er Spørgsmaal. Den hele Bestemmelse, som Lovforslaget indeholder om at fastsætte Taxationsværdien efter Kjøb og Salg, forekommer mig at være en af dette Lovforslags svageste Sider. Der er fra alle Sider, eller idetmindste fra dem, der hidtil have yttret sig derom, blevet sagt, at Banskfeligheden skulde ligge i at finde Taxationsmænd; og dog forekommer mig dette at være den mindste Banskfelighed; thi Banskfeligheden ligger i at finde Sammenligningspunktet. Gaar man ud fra, at det skulde være en Expropriation, — en Betragtningssmaade, jeg for min Part ikke fastholder; thi jeg troer ikke, at den behøves — hvilken Værdi er det da, som skal søges? Er det den Værdi, som tilfældigviis kunde havees, men om hvilken Ingen kan bevise, at den kan faaes? eller er det den Værdi, som beviislig kan godtgjøres at være den, der er given. Der er en anden Betragtning, som man ogsaa kommer til, ved at gaae ind paa Expropriationsgebetet. Er det nok, er det berettiget, bør det komme frem her i denne Lov, at, dersom det Bud, som gjøres for en enkelt Deel, ikke er tilpas for den, som har det Hele, at saa kan man tage det Hele for den Værdi, som beviislig kunde faaes, ved at sælge det Hele? Afgjørelsen heraf er af væsentlig Betydning. Dersom der paa et Gods forlanges Expropriation af nogle Gaarde, og den Priis, som forlanges for disse, forekommer at være overdreven, og der sendes Taxatorer, skal da disse Taxatorer være berettigede til at sige: ja den Priis er fuldkommen god, og vil Du ikke være tilfreds med den for disse enkelte Gaarde, saa beviis, at Du kunde sælge det Hele samlet for mere end det, Du faaer, ved at sælge dem enkeltviis, og, kan Du ikke

det, saa overtage vi det Hele, og stykke det ud. Det er en Maade at finde Expropriationen paa, og det er en Maade, som bliver brugt meget i det Store; men man vil let indsee, at man derved kommer til ganske andre Priser. Jeg troer, at man gjør dette Forhold simplere, naar man giver de Taxatorer, man henvender sig til, en bestemt Stilling ligeoverfor Gjenstanden, og de saaledes selv faae Følelsen af, at den Værdi, de satte dem til, faldt tilbage paa dem selv. Man vil da have fundet det Rette, og hvorledes skulde man kunne finde det ved de Midler, der ligge for os? Her er, for at bringe denne Lov til et Maal, for at gjøre det muligt at sætte den igjennem, fremstillet et temmeligt forviklet eller, om man saa vil kalde det, sindrigt System for Panteaføsningen. Dersom man gif det aldeles forbi, og den Understøttelse, som kræves af Regjeringen, gjorde sig gjældende i andre Retninger, saa at den blev brugt til Exempel for at hjælpe Creditkasser iværet, for at lette de Personers Indtræden, som skulde give Midlerne, ifald Pantehaverne fordrede at udlægges Panterne, saa vilde man finde de rette Taxationsmænd, som have Interesse i hverken at taxere for høit eller for lavt. Det er en Fordeel for enhver Creditkasse, at give de høist mulige Låan, derved bestaaer Creditkassen, og det er farligt for Creditkassen at give mere end i passende Forhold til Værdien. Naar man altsaa, istedetfor at søge denne offentlige Taxation, sætter det hele System i Forbindelse med en Creditforening og lader denne Creditforening blive de Taxatorer, som skulde afgjøre Sagen imellem Parterne, saa var man sikker paa, at Taxationen saavidt som muligt nærmede sig til den virkelige Sandhed. Derved vilde der vindes en langt større Sikkerhed for alle dem, som skulde kjøbe, og der vilde derved være en langt større Sikkerhed ogsaa for Pantehaverne; thi Pantet vilde blive indløst, dersom det behøvedes. Dersom man siger, at den tredje Part, Sælgeren ikke kunde være tjent dermed, saa vil jeg spørge, hvorledes vil man kunne sige, at den Værdi, som Eiendommen paa den Maade er anslaaet til, ikke er den sande og rette? Man kunde da give ham et Begrænsningsmiddel og sige, dersom den Priis, hvortil Gjenstanden saaledes er ansat,